

Reactie Per Saldo op de Stand van zakenbrief pgb

Op 20 december 2024 stuurde staatssecretaris Vicky Maeijer een [Stand van zakenbrief](#) naar de Tweede Kamer. Hierin staan de plannen die zij heeft rond het pgb. Hieronder geven wij onze reactie op deze plannen.

Vereenvoudiging

De staatssecretaris wil het persoonsgebonden budget vereenvoudigen. In de brief aan de kamer schrijft zij hierover: 'Dat is geen gemakkelijke opgave, omdat pgb's niet in één wet geregeld zijn, maar in vier verschillende die allemaal anders georganiseerd zijn.'

Per Saldo is blij dat de staatssecretaris nu echt werk wil gaan maken van de vereenvoudiging van het pgb. Wij hebben de complexiteit ook in gesprekken en werkbezoeken met de staatssecretaris besproken en we hebben de afspraak gemaakt om voorstellen te doen om de regelgeving en uitvoering te vereenvoudigen.

De staatssecretaris beperkt zich in haar acties vooralsnog tot een aantal thema's die het werken met een pgb kunnen vereenvoudigen:

1. Informele Zorg in het sociaal domein
2. Werkgeverschap
3. Het 'van-het-kastje-naar-de-muur' gevoel wegnemen

Informele Zorg in het sociaal domein

Uit de werkbezoeken die VWS, Per Saldo en de VNG hebben georganiseerd met 30 gemeenten, blijkt dat het begrip 'informele zorg' in het pgb voor veel gemeenten onduidelijk is.

In de Wmo en de Jeugdwet bestaat de groep informele zorgverleners eigenlijk uit twee groepen die van elkaar verschillen: de beroepsmatige zorgverleners die niet aan de opleidingscriteria van het formele (hogere) tarief voldoen en niet-beroepsmatige zorgverleners uit het eigen netwerk van de budgethouder. Beide groepen ontvangen uit het pgb het zogenaamde informele tarief.

Twee uitspraken van de Centrale Raad van Beroep verplichten gemeenten om alle informele zorgverleners te belonen volgens de CAO-VVT. Dit is een eerste stap om de zorgverlener beter te belonen.

De staatssecretaris kan zich vinden in een tariefverhoging voor zorgverleners met een zorgopleiding en/of praktijkervaring, maar niet voor zorgverleners uit het sociaal netwerk van de budgethouder. Ze wil het gemeenten mogelijk maken om onderscheid te maken tussen deze twee groepen en dus een nieuw tarief te introduceren, tussen het formele en het informele tarief in. Dit zal er toe leiden dat zorgverleners met bepaalde diploma's en/of praktijkervaring een betere beloning krijgen, waardoor budgethouders deze makkelijker kunnen inhuren. Per Saldo vindt dit een goed idee. We blijven wel bij de staatssecretaris benadrukken dat een naaste er niet altijd voor kiest om minder of niet buitenshuis te werken en dat ook een naaste een marktconforme beloning verdient voor de zorg die diegene levert. En wij vinden dat het nieuwe tarief ook moet worden ingevoerd binnen de Wlz en de Zvw. De staatssecretaris gaat dit onderzoeken.

Verder pleiten we voor een oplossing voor het ontbreken van een financieel vangnet voor naasten die vaak lange tijd zorg verlenen. Wanneer de zorg stopt, valt de vergoeding uit het pgb weg en heeft de naaste zorgverlener geen recht op compensatie uit bijvoorbeeld de WW of de WIA/WGA. Dit geldt voor alle familieovereenkomsten uit alle wetten, dus niet enkel het sociaal domein.

Verantwoordingsvrij Basisbudget

Uit onderzoek blijkt dat binnen de Jeugdwet en de Wmo veel budgethouders zijn met hele lage budgetten, waarmee met name informele zorgverleners worden ingekocht. Het is de vraag of de baten in deze situaties opwegen tegen de administratieve lasten. Geïnspireerd door landen om ons heen onderzoekt staatssecretaris Maeijer of het mogelijk is om in deze situaties een vast verantwoordingsvrij basisbudget te verstrekken.

Het Basisondersteuningsbudget (BOB) – bekend als het zorgbudget voor mensen met een handicap – bestaat uit een maandelijks onbelaste toelage. Dit budget is bedoeld voor personen met een vastgestelde ondersteuningsbehoefte.

Per Saldo heeft al meerdere malen aan het ministerie voorgesteld om dit ook in Nederland in te voeren, voor mensen met een levenslange, levensbrede hulpvraag. Het verstrekken van een vaste vergoeding zou zowel de budgethouder als de verstrekker veel administratieve lasten ontnemen.

Werkgeverschap

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) ondersteunt al bij een aantal belangrijke werkgeverstaken, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt bij de budgethouder. Omdat de belangen van de budgethouder als werkgever vaak schuren met de belangen van de zorgverlener als werknemer is dit geen eenvoudige taak.

Om dit knelpunt aan te pakken, verzamelt de staatssecretaris de komende tijd ideeën en oplossingsrichtingen van partijen uit de pgb-keten, om vervolgens te onderzoeken of deze oplossingen juridisch haalbaar zijn en in de financiële kaders passen. De staatssecretaris acht het vinden van oplossingen van belang, omdat er een wetwijziging op stapel staat vanwege het afschaffen van de Regeling Dienstverlening aan Huis. Hierdoor zal naar verwachting het aantal volwaardige arbeidsovereenkomsten in het pgb flink toenemen. Per Saldo heeft dit al meerdere malen aangekaart en ideeën hierover gedeeld met het ministerie en andere partijen.

Verder merkt Per Saldo dat budgethouders zich niet alleen in hun werkgeverschap voor lastige taken gesteld zien, ook als opdrachtgever loopt de budgethouder risico in het uitvoeren van de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie (DBA).

Per Saldo pleit voor een out-of-the-box oplossing, die het voor budgethouders en zorgverleners mogelijk maakt om het beste van twee wetten te benutten: de zekerheden van de arbeidsovereenkomst en de flexibiliteit van het ondernemerschap.

Het ‘van-het-kastje-naar-de-muur’ gevoel wegnemen

Voor budgethouders is het vaak onduidelijk bij welk loket zij moeten aankloppen wanneer zij zorg en ondersteuning moeten regelen of andere voorzieningen die zij vanwege hun levenslange en levensbrede beperking nodig hebben. Om inzicht te krijgen in de knelpunten voor deze budgethouders, is de staatssecretaris gestart met een brede inventarisatie. Tot deze inventarisatie is besloten, omdat een aantal ervaringsdeskundigen, waaronder de directeur van Per Saldo, dit meerdere malen heeft aangekaart bij voormalig zorgminister Conny Helder. De opbrengst van dit onderzoek gaat staatssecretaris Maeijer – binnen de context van het VN-verdrag Handicap 2040 – gebruiken om verbeter- en versterkingspunten op te stellen.

Per Saldo pleit voor één loket, waar mensen terecht kunnen met al hun hulpvragen of dit nu gaat om zorg/ondersteuning, werk, onderwijs, vrije tijd, mobiliteit of wonen. En dat dit ene loket bekijkt onder welke regelgeving de hulpvraag valt en vervolgens de toekenning of goedkeuring daarvan regelt.

Het ultieme doel van Per Saldo is het integraal pgb: één toekenning van één flexibel budget, door één loket. Een integraal pgb is een bundeling van budgetten vanuit meerdere zorgwetten of levensdomeinen, zoals werk, onderwijs en vrije tijd voor één persoon, of meerdere personen uit één gezin/huishouden.

Resultaten

In het tweede deel van haar brief aan de kamer gaat de staatssecretaris in op de behaalde resultaten. Zo noemt zij:

1. Het pgb op maat in de Wet Langdurige Zorg

Per 1 januari 2025 is het pgb op maat ingevoerd, ook voor oude budgethouders. Wil deze invoering niet nadelig uitpakken voor de budgethouders, dan dient het proces om hier te komen aan een aantal eisen te voldoen. Dit heeft Per Saldo verwoord in haar reactie op de consultatie van de Regeling langdurige zorg. We hebben gepleit voor de volgende aanpassingen:

- Budgethouders vullen een budgetplan in waarbij wordt uitgegaan van het basisbedrag dat hoort bij het geïndiceerde zorgprofiel. Op basis van dit budgetplan kan het budget lager worden vastgesteld dan het basisbedrag of hoger indien het basisbedrag niet toereikend is.
- Voor een verlaging van het jaarbudget is de nadrukkelijke toestemming van de budgethouder nodig.
- Het jaarbedrag op basis van het budgetplan wordt met 10% verhoogd om kleine aanpassingen eenvoudig mogelijk te maken.
- Als het jaarbudget moet worden verhoogd voor aanpassingen die passen bij de zorgvraag zoals in het budgetplan is opgenomen, moet dit eenvoudig en snel geregeld kunnen worden.

2. Eigen regie in wooninitiatieven.

In de stand van zaken brief aan de Tweede Kamer van minister Helder van 5 juli 2023 staat over de actielijn wooninitiatieven het thema Eigen regie in wooninitiatieven genoemd. Dit gaat over de minimale eisen die gesteld worden aan individuele regie wanneer collectief zorg wordt verleend. Actiepunt is dat de minister deze minimale eisen breed onder de aandacht van betrokken partijen brengt en gaat inbedden in de werkwijze van verstrekkers. Wij hebben de verdere uitrol onder de betrokken partijen tot nog toe gemist. Dit zijn ook de pgb zorgaanbieders en bewoners en toekomstige bewoners van pgb wooninitiatieven. Per Saldo heeft al eerder aangeboden te willen samenwerken om dit belangrijke onderwerp verder te brengen. Dit draagt immers ook bij aan de toerusting aan de voorkant.

3. De Handreiking Toereikende Tarieven in het sociaal domein

Na veelvuldig aangeven van Per Saldo dat de tarieven die gemeenten hanteren ontoereikend zijn, is in opdracht van VWS, samen met de VNG en Per Saldo een handreiking ontwikkeld. Deze [Handreiking Toereikende Tarieven](#) biedt naast een uitgebreide tekst over de noodzaak van toereikende tarieven een handzame rekentool, waarmee gemeenten het tarief voor zorgverlening in de Wmo en Jeugdwet kunnen berekenen. In deze berekening worden alle kostencomponenten meegenomen.

Om gemeenten te stimuleren de handreiking te gebruiken heeft oud-burgermeester [Otwin van Dijk een kort filmpje](#) opgenomen. De staatssecretaris geeft in haar brief aan de kamer aan dat zij Per Saldo en de VNG wil aanmoedigen om toe te zien op het gebruik van de

handreiking. Helaas heeft Per Saldo noch de VNG het mandaat om gemeenten tot het gebruik van de handreiking te verplichten. Bij het uitblijven van het gebruik van deze handreiking, zal Per Saldo aandringen bij het ministerie van VWS op het verplicht stellen van de handreiking.

4. De verlengde toekenning in de Zvw

Sinds 15 mei 2023 is het met een stabiele langdurige zorgvraag mogelijk als volwassene om vanuit de Zorgverzekeringswet een langere toekenning, tot 5 jaar, voor het pgb te krijgen. Per Saldo heeft hard gelobbyd om dit voor elkaar te krijgen en hoopt natuurlijk dat mensen die hiervoor in aanmerking komen, deze langere toekenning ook krijgen. Afgelopen zomer is er door het ministerie van VWS een evaluatie gedaan. Binnenkort publiceren zij de resultaten van deze evaluatie en gaan samen met Per Saldo, de V&VN, ZN en zorgverzekeraars werken aan aanbevelingen en verbeterpunten.

5. De Handreiking Passend Beschikken in het sociaal domein

Met de Handreiking Passend Beschikken heeft de VNG een leertraject met de aangesloten gemeenten afgesloten. In de handleiding krijgen gemeenten informatie en advies over het verlenen van langdurige beschikkingen voor maatwerkvoorzieningen, als verondersteld kan worden dat de zorg- en ondersteuningsvraag van een burger niet zal veranderen. In het begin van de tekst benoemen de auteurs dat de handreiking voor zowel Zorg in Natura als het pgb geldt.

Per Saldo maakt uit signalen van budgethouders op dat gemeenten geen langdurige beschikkingen afgeven als een burger aangeeft dat deze de maatwerkvoorziening graag met een pgb wil inzetten. Dan kan een indicatie voor vijf jaar ineens maar voor een jaar worden afgegeven. De gemeenten in kwestie leggen bij navraag uit dat het voor de consulenten te lastig is om controle uit te oefenen op de besteding van het budget en de kwaliteit van de zorgverlening als het budget voor langere tijd wordt toegekend.

Ook voor de Handreiking Passend Beschikken geldt dat de VNG en Per Saldo geen mandaat hebben om gemeenten tot het gebruik van de handreiking te verplichten. Per Saldo ziet graag dat gemeenten worden gestimuleerd door het ministerie van VWS om ook voor het pgb langere beschikkingen af te geven, die passend zijn bij de hulpvraag van de budgethouder.

6. Start van het project Toerusting Budgethouders in het sociaal domein

In maart 2025 is Per Saldo van start gegaan met het project Toerusting Budgethouders in het sociaal domein. Elke budgethouder moet goed geïnformeerd met het pgb kunnen starten. Deze informatie moet hen niks kosten, de verantwoordelijkheid ligt bij de verstrekkers. Het ministerie van VWS had zich ten doel gesteld 30 gemeenten te werven voor deelname aan dit project. Helaas is de teller op 16 gemeenten blijven steken. In de hoop toch het beoogde aantal budgethouders te kunnen informeren en ondersteunen gedurende de eerste maanden van het pgb, is de looptijd van het project met een half jaar verlengd tot november 2025. Als blijkt dat het project een positieve uitkomst heeft, dan willen wij dat alle gemeenten dit gaan doen.

Verdere resultaten en openstaande doelen

De staatssecretaris benoemt bij de resultaten in haar stand van zaken brief nog twee belangrijke onderwerpen:

Ondermijning en gegevensuitwisseling

Er is behoefte aan het uitwisselen van gegevens tussen bijvoorbeeld de SVB en de verstrekkers. De staatssecretaris werkt aan aanpassingen van regelgeving hiervoor, om bijvoorbeeld fraude op te kunnen sporen. Want de steeds opduikende berichten over fraude door zorgverleners en pgb-bureaus blijven een punt van zorg. Daarom heeft het ministerie van VWS onlangs opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de handel en wandel van organisaties die diensten verlenen aan budgethouders. De vragen die daarbij centraal staan zijn: welke bureaus zijn er, wat doen zij voor budgethouders, waar worden grenzen overschreden, wanneer gebeurt dat onbewust en wanneer gebeurt dat bewust en met verkeerde intenties? Per Saldo zit in de begeleidingscommissie van dit onderzoek en zet zich stevig in voor de belangen van budgethouders.

Implementatie PGB 2.0 portaal

De implementatie van het PGB 2.0 portaal bij alle gemeenten in Nederland loopt vertraging op. De belangrijkste reden hiervoor is de grote impact van de aanpassing van de Regeling Dienstverlening aan Huis op de IT-capaciteit van de SVB.

Per Saldo zet zich al jaren op alle fronten actief in voor de doorontwikkeling en implementatie van het PGB 2.0 portaal. Het digitale platform heeft zich al uitgebreid bewezen in de Wlz en zal ook budgethouders in het sociaal domein in heel veel administratieve taken verlichten. Ook voorkomt het het maken van onbedoelde fouten. Bovendien biedt het de verstrekkers meer zicht op de betrouwbaarheid van zorgverleners en de doelmatigheid van de inzet van het pgb. Deze mogelijkheid ontbreekt in het huidige portaal voor het sociaal domein.

Per Saldo vindt de vertraging van de implementatie bij gemeenten uitermate teleurstellend. We verzoeken de staatssecretaris om harde en bindende beloften te doen, om vanaf 2026 resterende gemeenten aan te laten sluiten, zodat dit niet voor een zoveelste keer wordt uitgesteld.

Er ligt ook nog een motie om budgethouders met een pgb uit de Zvw gebruik te laten maken van het pgb 2.0 portaal. Wij vinden het jammer dat de staatssecretaris niets zegt over deze motie in haar brief.

Wooninitiatieven

Ook vindt Per Saldo het jammer dat de staatssecretaris in de Stand van zakenbrief niets zegt over de vervolgstappen rond een aantal onderwerpen die voor wooninitiatieven van belang zijn. Want vorig jaar heeft zij voor de zomer in een brief een aantal acties genoemd die zij van plan was te doen. Wij willen graag weten op welke wijze voortgang is geboekt op deze onderwerpen

Versteviging toegang pgb

De staatssecretaris onderzoekt mogelijkheden om het pgb onder voorwaarden of gedeeltelijk toe te kennen. In aanvulling daarop onderzoekt zij met de NZa en zorgkantoren wat zij verder nog nodig hebben om pgb-aanvragen beargumenteerd af te wijzen. Welke eisen kunnen zorgkantoren stellen aan eigen regie van budgethouders binnen wooninitiatieven? Wat is eventueel nog nodig in regelgeving? Welke investering in (zorginhoudelijke) kennis en vaardigheden van zorgkantoor-medewerkers kan helpen?

Meer zicht op pgb-gefinancierde wooninitiatieven

De staatssecretaris ontwikkelt een transparantieregister met pgb-gefinancierde wooninitiatieven. Dit register, waarin de kwaliteit van pgb wooninitiatieven meer zichtbaar wordt gemaakt, is er met name voor zorgkantoren en toezichthouders. Onderdeel van de actielijn Pgb wooninitiatieven is tevens een register waarin de kwaliteit op zo'n manier wordt geformuleerd dat bewoners en toekomstige bewoners hier hun voordeel mee kunnen doen. Dit op cliënten georiënteerde register had destijds

(2023) niet de eerste prioriteit, activiteiten zouden later volgen. Wat zijn inmiddels de plannen op dit punt?

Vergroten mogelijkheden voor contractering

Hier worden een aantal stappen genoemd en dat bij het uitvoeren van deze stappen betrokken branche- en belangorganisaties, zoals de BVKZ, SPOT, Zorgthuisnl, Per Saldo en de Federatie Landbouw en zorg worden betrokken. Per Saldo wil uiteraard graag meewerken maar wij zijn hiervoor (nog) niet benaderd. Wat is de stand van zaken?